

ELS TREVALLS SE PUBLIQUEN BAIX LA RESPONSABILITAT DE LLURS AUTORS
NO'S RETORNEN ELS ORIGINALS

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
RAMBLA DE SANT JOAN, 50, BAIXOS = TELÉFON 256

TARRAGONA, Diumenge, 15 de Desembre de 1918

ESTABLIMENT TIPOGRÀFIC:
LLORENS I CABRÉ = CARRER DE FORTUNY, NÚM. 4

Una gran notícia

Agafem la ploma vivament emocionats per la gran notícia que des de Madrid arriba a aquestes terres dalitoses, de saber xo que va passant al Parlament espanyol, ara que es debat la qüestió catalana. I, heu-se-l'aquí la gran notícia: La minoria regionalista, junt amb altres, s'ha retirat del Congrés, convençuda de que dels homes de l'actual règim no cal esperar solució anostre gloriós plet netament, intransigent, nacionalista.

Ja era hora! més de dos anys fá que nosaltres esperavem aquesta actitud. Quan Solidaritat estavem junts... Quan les estridències estavem junts... Quan les mancomunitats estavem junts... Hi estavem al plantejar-se, fa més de dos anys, la qüestió catalana - quan Romanones digué, amb general aplaudiment, que en lo tocant a l'autonomia política, ni diàlogo -. Hi vam estar quan la setmana d'Agost... Hi tornem a estar avui...

Que el destí faci que aquesta vegada siga per a honra i glòria de la Catalunya de l'avenir!

I Pi i Margall sabrà agrair-nos-ho des de l'altre món...

Vilallonga i l'armistici

La hermosa i simpàtica vila de Vilallonga ha rendit també el seu tribut de admiració als països aliats amb motiu de la firma de l'armistici, epíloc de les seves esclatants victories, havent-ho celebrat el prop-passat diumenge amb tota solemnitat.

Amablement convidats per assistir als actes que amb tal motiu tenien projectats, el citat diumenge per la tarda varem anar a l'esmentada vila de Vilallonga varis socis de nostra Joventut accompagnats del nostre estimat amic, el diputat a Corts per Gandesa, En Macià Mallol, qui expressament havia retornat de Madrid, el dia abans per assistir a dita festa, i del bon amic, regidor socialista, En Josep Floresvi.

Al arribar a Vilallonga ens esperaven, plens d'entusiasme una gran munió de bons amics, entre ells, l'estimat company, digne diputat provincial per Valls-Montblanc i conseller de la Mancomunitat de Catalunya, En Josep Mestres.

Després de la mutua satisfacció de saludar-nos, varem entrar en la espaiosa sala-cafè del Centre Agricol, al que perteneix la Joventut Republicana de Vilallonga, organitzadora de la festa, on fórem rebutgs amb forts aplaudiments que van ser el preludi d'una sèrie de fordes emocions rebudes durant unes curtes hores viscudes en un poble on tot és idealitat. Un cop allí, varem ser presentats per el senyor Mestres a varis delegats de pobles veïns que, com nosaltres, assistien a la festa.

Als pocs moments de la nostra arribada i profitant una poètica posta de sol, va organitzar-se una gran manifestació, en la que podriem dir hi va pendre part tot el poble, que, precedida d'una nodrida banda i bon nombre de banderes, recorregué els principals carrers d'aquella important i agrícola vila. Durant el trajecte, la banda interpretà diferents vegades «La Marsellesa» i continuament hi havien esclates de verdader entusiasme què traduïen en visques als aliats, a Catalunya i a la República.

Retornats que forem al Centre Agricol, passarem a la gran sala d'espectacles de que disposa dita societat, la que en uns moments va veure's completament atapaïda de gent, i on va celebrar-se un miting per a finalitzar la festa, quin acte resultà extraordinari.

Va presidir i obrir l'acte el senyor

Mestres, qui comença dient que com a català i aimant de les llibertats celebra l'acabament de la guerra amb el triomf complert dels aliats. Saluda als representants d'altres encontrades que assisteixen a l'acte, entre elles a les de Valls, Morell i Tarragona, i fa la presentació dels oradors, essent el primer nostre amic i vis-president de la nostra Joventut de la Unió Nacionalista Republicana, En Josep Arana, qui amb breus paraules saluda en nostre nom al poble de Vilallonga allí congregat i remarcà la satisfacció amb que nosaltres assistim a aquell hermós acte.

A continuació fa us de la paraula el company En Joan Lluís, president de la Joventut Republicana de Valls, qui amb oratoria facil i selecta, analitza els diferents aspectes de la gran guerra que acaba de finir i saluda amb veneració a les nacions aliades, llibertadores de les petites nacionalitats oprimides, abogant finalment com a conseqüència per una amplia autonomia de nostra terra.

El nostre amic En Josep Gilabert parla en nom de la minoria nacionalista republicana de nostre Ajuntament, i recorda la protesta que feu oficialment nostre Ajuntament per els criminals bombardejos de París i Londres en els moments en que precisament els exèrcits teutònics es trobaven a les portes de París. Fa referència també a la manifestació que dies abans havíem celebrat a Tarragona amb motiu també de l'armistici. Parla del plet de Catalunya, dient que sols volem conquerir lo nostre i acaba el seu parlament amb la coneguda frase de que «poble que mereix ser lliure si no li donen se ho pren».

Seguí en l'ús de la paraula el nostre bon company i propagador socialista En Josep Floresvi, fent remarcar l'entusiasme dels pobles per el fi de la guerra. La victòria dels aliats -diu- significa el triomf de les llibertats contra el militarisme opresor. Fa present la necessitat d'evitar els moviments intencionats dels tèrbols elements massa radicals que volen portar solsament una perturbació en totes les classes socials. Aboga per les societats de resistència en aquests moments en que la monarquia trontolla i preveu un pròxim adveniment de la República. Es declara revolucionari per temperament en tots els moments de perill i demana d'evitar sobre tot el joc dels traïdors. Acaba amb un crit de visca la Internacional.

Seguidament, parlà el diputat a Corts per Gandesa, En Macià Mallol.

Manifesta que se sent sincerament emocionat per els moments que atrauen amb motiu de la victòria. Fa remarcar la falta de sentiments a fòra de la nostra patria, Catalunya. Indica la necessitat que tenim de haver pres part en la guerra mundial per a la encarnació dels ideals de germanor, amb la unió del treballador i el capital, que tant hi manca dintre d'Espanya, evitant així la lluita de classes. Recorda la petició que fa Catalunya al Poder central i l'amargor que va produir-li la recepció que va fer-lo el president del Consell de ministres, Garcia Prieto. Diu que els polítics de fòra de Catalunya desconeixen per complert el nostre problema i que no poden discutir-lo perquè no saben res de Catalunya i sols volen allargar l'assumpte de la nostra autonomia. Fa memòria dels fets d'Agost i de la necessitat d'estar preparats per a veure si sense derramament de sang pot implantar-se la República; però, contrariament, deu anar-se al sacrifici.

Finalment, parla de nou l'amic Mestres, dient que per a ells en l'acabament de la guerra hi han tres motius de joia: com a ciutadans, com a catalans i com a agricultors. Fa referència als bens materials que això representa. Diu que amb aquesta guerra s'hauran acabat les testes coronades. Diu que aquesta és també la hora de Catalunya i que dintre de pocs dies tenen forsolament que succeir coses trascendentals per a la història de nostre poble, donant per acabat l'acte.

Tots els oradors varen ser calorosament aplaudits.

Poc després ens despedíem afectuosament de tots aquells bons companys que varen tenir per a nosaltres totes les deferències, enduïent-nos-en un grat record de la nostra estada a Vilallonga.

Oració a Sèrbia la lliberada

Glòria a Sèrbia. No una, deu, cent, mil vegades. La terra d'Orient, de on surti la flama arboradora de la llibertat del món, comparteix de la victòria esplendorosa.

Els Atiles moderns trepitjaren la teva pàtria, oh Sèrbia, sol d'Orient, i tu, per fi, et veus redempta i lliure, copsant el fruit de la reconquesta, plantant per planurias i muntanyes, per valls i recollades, arreu, arreu, la bandera de la llibertat, volejant així que surt el sol al nou dia, quins plecs mou l'aire frescal; i, per la nit, la lluna fa guarda d'honor al teu entorn, amb aquell tò platejat que's teus poetes també saben cantar.

Terra fecondant d'heroisme; iloc amarat de sang i llàgrimes que han esponjat els teus esplets que devindran curulles de sava abundant de vida nova, quin present seran dies gloriosos per a tu, oh Sèrbia de les causes nobles!

L'entrada novament, després d'un romiatge sagnant i forçat a les teves llars; acabat d'un encongiment de cor per els dies dissotosos davant de la tempesta dels barbes, deu de donar-te goig immensa, fretura triada de plaer, que per uns instants te deixa decantar en un espanme revulent de alegria, pensant en els llovers de la victòria que fins te faci plorar... que també molts cops les llàgrimes són producte d'una grossa alegria. Així et trobo a tu, Sèrbia. El teu cos és aquest.

El Danubi, quines aigües reguen els teus plans, tacat moltes vegades de

Avui, diumenge, 15 Desembre, l'il·lustrat periodista tarragoní

N' Antoni Rovira i Virgili
descapellarà una conferència
pública, en el
Teatre Principal
d'aquest ciutat, el tema de la
qual serà:
L' Europa nova i Catalunya

Hora: Dos quarts d'onze del matí.

sang amb barreig de llàgrimes, com gotes de rosada en un dia d'hivern, que han degotat els ulls dels teus fills. Planyen-se de l'avalantxa dels enemics, torna fer anar les rodes dels molins, quines pales, paullatinament, entonen la cançó del treball, de la vida. Després d'un descans forçat, ja per les seves aigües blavosengues no hi descansen les groces barcasses condudidores d'homes que's van a matar... sino els llauts i vaixells de petit tonelatge que traslladen i condueixen els teus fills camí del treball, guiats per una santa voluntat esperonadora, d'uns desitjos que enobleixen.

Per les muntanyes, la destral dels llenyataires i bosquerols brunz, com la fornal dels forjadors flameja, acalentaen les eines i ferramentes de treball que el mestre forrador, damunt la encrusa i a colps de martell, li dona posició adequada.

Per les planes, els bous, junyits, ralen els bancals obeint la veu del llau-rador.

Per els obradors, tallers i fabriques la activitat és moguda a gran impuls. La normalització ha arribat. Els ocells deixen anar son coratge espantadís i revoltós de dies passats, canten ja per sobre el brancam i fullatge, celebrant la vinguda de la teva tranquil·litat, oh Sèrbia sofrida.

La Pau planeja, com sol d'estiu, per la teva Patria, anunciadora de dies tranquil·lis i felicis.

Honor a Sèrbia, la estrella d'Orient!

RAMÓN DE CAPCÁNES.

Presentiments

A l'amiga Dolors Solsona

I

Ben cert, es veu: tu vols volar del fang i et manquen ales on reclinar el rostre i aixecar la testa.

Ben cert, es veu: ho resen els teus ulls qui la llangor amaren, ho diu prou bé el somriurer.

Devens ingènu!

Ingènu i concienciosa.

No menteix, res! ho diu bé prou una dolçor suprema que brolla dels teus ulls.

En parla l'aspectant semblança teva... la teva nuditat que s'emmiralla; les perles dels teus ulls que parpelle-

jen... tot, tot diu quelcom, que fa gravar l'anhel que't redimeix!

No sents l'anhel llunyà?

No bot fervent suara en tes entrañyes l'incògnita inquietud?

Es la lacitut d'un abatiment físic. Aborreix el record de maltempades!

El teu cos bell pod devenir el sagrat d'una arca qui contingui un fruit fecund.

Un fruit sagrat.

No un fill nascut de les metzines del turbulent sexualisme.

Un fill, non-nat, forjat en la materia del ric i opulentíssim beire espiritual.

Així, que fecondin les teves entrañyes un fill.

Que boti amb l'orgull d'una nova insorgència de dignificació...

El passat no és res!

Goethe ja digué: Ben cert és, que cada dia comença una nova època.

Immola el vell record.

Resa amb clemència.

Resa amb devoció a la Voluntat.

I et desfaràs del pecat que t'absorbeix.

Lala negra del pecat és siniestra; i mormola un desig de lascivia...

II

Així resava jo, contrastat en l'incògnita, no sabia per què resava.

Resava a l'incògnita.

A l'imatge d'una dona.

Una dona pecadora.

Una dona llibertina.

Una dona de petons i abraçades.

El meu reç tenia l'incoherència de una cançó grotesca de subvir.

Tenia el record d'una nit de pecat.

D'una nit de livinitats.

Era el cas del somni; d'aquell somni que peca l'ànima i el cos se salva.

Era com un sortilegi d'una dita de bruixes.

I fins el meu cos devenia emmagrit, tremolava d'espasme.

Me trobava com l'anacoreta Pafunci, enfront del bany recullit en la piscina de la prostituta Thais, no atrevint-me a inclinar-me.

Mes, tenia el deure del meu sacerdoti...

El meu sacerdotisme m'imposava la salvació d'un ànima...

Així, l'incògnit revelament me portava frisances i neguits de coses ignorades...

La Cervesa embotellada i pasteuritzada

per la
Casa Blandinieres

se recomana per a evitar tota mena de
contagi d'enfermedats infeccioses.

Jo no'n sabia res d'açò.
Les dones no les coneix a fons.
Les dones són angles de balada.
Era un infant-home jo.
No'n sabia res del petó de les fembres.

No'n sabia res del pecat afrós.
I l'incògnita? De on eixia aquesta sombra...
Jo sols coneixia d'aimar a tothom; no'en sabia res del pecat que arrasta fembres a l'abim.

Era una divagació açò?...
Jo que sols creia amb la serenitat del cel.

Oh! infantesa profanada!
Oh! records austers!

I jo no'm sabia recordar que Maria Magdalena fou pecadora i que Jesús li besà el front ingenuament, amoixant-li la cabellera vellutada!

Grotesca divagació.

SALVADOR TORRELL I EULALIA.

• • •
REVERSO DE
UN PROBLEMA

La autonomía y el individuo

Autonomía o separatismo

Se puede debatir el tema de la autonomía de Cataluña, como de cualquier otra autonomía; lo que no se puede hacer es negársela. Es en vano que se opongan los honorables tendentes de Madrid y las venerables momias espirituales que, galvanizadas por algunos políticos centralistas, han enviado algunas diputaciones provinciales castellanas al Gobierno y al rey, como voceros de una Historia de España muerta y desnaturalizada, contra la voluntad catalana. Es en vano que se quiera hacer de Cataluña otra Cuba. La autonomía es un hecho, porque así lo quiere todo el pueblo catalán; podrán los catalanes discrepar sobre la extensión y grado liberal de la autonomía; pero todos concuerdan en el mínimo demandado. Y si la autonomía no fuera un hecho, por torpeza o cobardía del gobierno central, el hecho sería entonces la separación, porque Cataluña no puede retroceder ni siquiera detenerse—eso sería su ignominia—y obligada a avanzar, si no se le otorgaba de grado el régimen autonómico, se vería compelida a proclamar por la fuerza su independencia. Esto sería la guerra civil; pero en esa guerra de secesión, muchos otros españoles se declararían separatistas con los catalanes. Y muchos europeos. En rigor, todos los pueblos que, después de vencer el imperialismo germánico, tienen la misión de rehacer el mapa de Europa conforme a la voluntad libérmina de los diversos grupos nacionales, porque el problema de Cataluña, que en sus límites de autonomía es una cuestión interior de España, se convertirá en un problema internacional si la obstinada contumacia del Gobierno español obligase a los catalanes a plantearlo en términos de separatismo. Pensando en las fatales consecuencias históricas que han de sobrevenir, el dilema que suscita el problema catalán no es centralismo o autonomía, sino autonomía o separatismo. Esta es la opción que la necesidad histórica plantea a España frente a Cataluña. Por lo tanto, bien claramente se comprende que los que se oponen a la autonomía de Cataluña, son los que más contribuyen a su separación. Los más centralistas de España son, sin quererlo, los más separatistas de Cataluña. A estos contrasentidos, cuando es la ceguera mental, y no la clara razón, la que inspira los ánimos, conduce la dialéctica de la Historia.

Pero si el Estado español está obligado a conceder la autonomía a Cataluña, como a cualquier otra región que la pida, porque es una fatalidad histórica en que convergen la voluntad unánime de los catalanes y el espíritu de libertad que ha triunfado en la guerra, no está menos obligado a velar porque la autonomía, antes acreciente que disminuya las libertades de cada individuo catalán. La autonomía no puede limitarse a ser una relación de mayor libertad entre una región—una nación, si se quiere, porque tam-

poco a nosotros, como a Unamuno, nos asustan las palabras—y el Estado central, sino que debe aspirar a ser una relación de mayor libertad también entre el individuo y los poderes que le gobiernan, ya sea desde el centro o desde la periferia. Si a los no catalanes nos interesa la autonomía de Cataluña es porque creemos que no sólo la región, en conjunto, sino cada individuo particularmente será más libre de lo que es hoy. Es decir, el concepto de autonomía, como el mismo de separación, tiene un valor relativo, un valor de relación con la libertad, para nosotros los autonomistas de Cataluña no catalanes. Detengámonos por un momento en la aclaración de este punto, que es la clave y el criterio de todo problema nacionalista.

Unidad de patria y unidad de civili- zación

Un error muy extendido, frente a cualquier problema nacionalista, consiste en partir del dogma intangible de la unidad de la patria. ¿En qué se funda este dogma? Puede fundarse en la fuerza, que da una unidad exterior a la patria, o en la voluntad de sus habitantes, que hace entonces que la unidad sea íntima y sólida. Las uniones forzadas son perpetuos gémenes de luchas intestinas y guerras sangrientas. Sólo las uniones voluntarias son legítimas y duraderas. Lo que hace a una patria es la voluntad social común a todos sus individuos. Por consiguiente, si un grupo nacional, constituido según límites geográficos, lingüísticos, religiosos o de otro orden, disiente de la unidad tradicional de la patria, no sería legítimo rechazar por la fuerza y sin ningún examen sus pretensiones de libertad, relativa o absoluta. Ello equivaldría a un acto de violencia contrario al único fundamento racional de toda nacionalidad y, de un modo general, de toda sociedad humana: la voluntad libremente expresada. Por lo tanto, un problema nacionalista no se puede resolver invocando el dogma de la unidad de la patria, porque justamente este dogma es el que todo nacionalismo nuevo pone en crisis.

Pero este criterio no significa que todo nacionalismo sea legítimo y deba concederse sin demora y sin condiciones. Del mismo modo que al individuo no se le reconoce ya la libertad de ser esclavo, porque eso sería la negación de su propia libertad, tampoco puede reconocerse a un pueblo el derecho a constituirse según un tipo de organización social que viole libertades fundamentales ya consolidadas en la civilización moderna. En principio, todo grupo de hombres tiene derecho a separarse del resto y a gobernarse como mejor les plazca, pero hay excepciones a ese principio, y si se nos dice que en la nueva nacionalidad se va a ejercer el derecho de pernada o se va a restaurar la inquisición, todo espíritu liberal se declarará contra ese nacionalismo. A un hombre de razón y de justicia no le asustará ningún separatismo; sólo que en vez de juzgarlo desde el falso punto de vista de la unidad de la patria, lo examinará con relación a una unidad de civilización. Si es un separatismo que, arrancado de trabas y vejámenes del Estado dominante, tiende a aproximarse a tipos más civilizados de organización política, será legítimo en derecho puro; pero si se tiende a separarse, no sólo del Estado histórico al cual está adscrito, sino también de la comunidad civilizada de tipo europeo-americano, esto es, si quiere separarse para ser menos libre, será un separatismo inaceptable. Por esta razón, un hombre liberal tenía que ser separatista del separatismo de Finlandia, cuando estaba unida al imperio ruso, y no puede ser separatista del separatismo de Irlanda, porque con todos los defectos y limitaciones del Reino Unido, una nación irlandesa independiente, esto es, a merced de la iglesia católica, sería menos libre de lo que es hoy. Y si se desciende del separatismo al problema menos grave de la autonomía, el criterio será el mismo; así simpatizamos con la autonomía de una región como Cataluña, que es liberal y republicana, porque sabemos que el ciudadano catalán no sería dentro de su estado regional menos libre de lo que hoy es, y pensamos con desconfianza en la autonomía de provincias como las Vascongadas, en cuyas Diputaciones se ha entronizado el Corazón de Jesús, y donde el régimen político regional, dejado a su albedrío, tomaría caracteres de teocracia.

Autonomía condicional

Conforme a este criterio de relatividad, el Estado central español no puede negar la autonomía a las regiones que así lo quieran; pero tiene la obligación de imponer condiciones que garanticen un mínimo de libertades a los individuos regionales. A esto no pueden oponerse los mismos autonomistas, porque del propio modo que respetan atribuciones que son peculiares del Estado nacional, tampoco pueden negarse a reconocer principios universales de libertad. Ningún régimen de autonomía podría ser menos libre, desde el punto de vista de los derechos individuales, de lo que hoy es el Estado español. En justicia, para que sus derechos estuvieran más justificados ante el liberalismo, debiera serlo más, mucho más. Un Estado moderno no debe negarse a oír, como principio, ninguna pretensión de libertad autonómica; pero tampoco debe consentir ninguna merma de derecho, ningún paso atrás en la constitución jurídica de los Estados regionales. Un Estado central debe ser a los Estados excéntricos lo que la Sociedad de Naciones será a cada pueblo: el guardián de un mínimo de libertades. En este sentido debe condicionar el Parlamento español todo proyecto de autonomía. Y para evitar en las regiones autónomas el imperio de oligarquías pluto-cráticas y teocráticas—la oligarquía de la Liga Regionalista de Cataluña y la oligarquía de los adoradores del Corazón de Jesús en las Vascongadas—el Estado nacional podría imponer una condición que garantizase la expresión libérmina de la voluntad colectiva: el uso del sistema de la representación proporcional y el voto absolutamente secreto. Queremos que las regiones sean más libres y también que puedan ser más libres.

(De la revista *España*).

Nicolau ha trait una volta més a Catalunya. Nicolau és diputat caciústa per Tarragona-Reus-Falset. Nicolau és una taca afrentosa per a els catalans.

Una lletra d'en Brousse

En aquells moments encarna una gran trascendència la carta que transcriu deguda al diputat català de la Cambra francesa D. Emmanuel Brousse dirigida al nostre bon amic el primer tenent alcalde de nostre Ajuntament, En Eduard Oliva.

No cal dir amb la grossa satisfacció que la donem a conèixer perquè pugui fruir nostres llegidors de tota la bellesa del seu contingut.

Diu així:

«CHAMBRE
DES DÉPUTÉS

Paris, le 2-12-1918.

Senyor Oliva.

Tarragona.

Molt distingit senyor amic meu i amic: Tinc el gust de corresponder afectuosament als seus telegrammes de felicitació.

Cregui que realment m'han produït immensa satisfacció. Jo sento particular estima per totes les proves d'afecte que'm dirigeixen els bons amics.

Pel demés, vostés tots saben que jo soc un incondicional de la causa dels nostres germans de Catalunya i que per tant devia retroper convicció i amor homenatge als braus voluntaris catalans.

En tot, procedint d'acord amb les meves conviccions i amistats, no faig altre cosa que donar prova de bona voluntat.

Felicitem-se tots de la Victòria i en la festa de la Humanitat revivint siguem cada dia més germans i més units.

Seu i de tots els amics incondicionals,

E. Brousse.

P. S.—Pensó anar a Barcelona i Tarragona els primers de Gener.

♦ ♦ ♦

se recomana per a evitar tota mena de
contagi d'enfermedats infeccioses.

Mitin Pro-Autonomía

Teatre Principal de Tarragona
Diumenge 15 Desembre
a dos quarts de deu de la nit

ORADORS

Besteiro, Castroviðo, Lerroux
Moles, Anguiano, Domingo
Marraco, Largo Caballero, Pich
Santa Cruz, Armasa, Azatti
Esplugas, Mallol, Nougués.

Arribada per l'Estació de Barcelona, a les nou de la nit.

CIUTADANS: No falteu a rebre als nostres correligionaris, i al grans mitins.

Els Comitès d'Esquerra.

Notes al vol

Maura ha parlat, ha fet resonar la flauta de la casualitat que ha donat conscientia al Parlament espanyol, de aquest Parlament incapàc d'estudiar res, del mateix parlament i dels mateixos homes que han contemplat com se derruïa totes les engrunes que ens restaven del imperi colonial espanyol, dels que amb històries cruts ens portaven a la guerra amb els Estats Units, del Parlament digne successor dels que per tot remei cantaven la marxa de «Cádiz», mentre se perdia Cuba i Filipines.

Els representants catalans se han retirat. Potser millor hauria estat que mai hi haguessin anat. Se ens desprecia! Ben clar ho heu vist.

Repasau els discursos de Maura, i en res hi trobareu conseqüència, seguit d'idees, orientació fixa, no ja en sa vida política, sino en el curs de la mateixa peroració, i és que el public se'l xucla i li fa fer lo que'n vol.

En Maura, devant d'un públic que se ho proposés, no fora estrany que li fes

cantar «La pulga», malgrat no fos aquet el seu propòsit, estem segurs que al calor de uns epileptics aplaudiments faria la competència a qualsevol Cheilito, amb poses sicalíptiques i tot. Es un cas de vesanitat.

Maura devant d'un Parlament en sa majoria enemic de Catalunya no podia produir-se d'altra manera.

Ni d'altra manera podien procedir els diputats catalans.

Als catalanistes republicans res ens ve de nou; fa temps que pre diguem que sols la República pot dur l'autonomia a Catalunya. Avui que tots els nacionalistes creuen lo mateix, compendran el nostre amor a la República i a Catalunya i el nostre crit de Visca la República liberadora de Iberia!

Els actes d'avui

Com ja estan enterats els nostres llegidors, a dos quarts d'onze d'aquest matí donarà una conferència pública en el Teatre Principal d'aquesta ciutat el benvolgut amic i notable periodista N'Antoni Rovira i Virgili, distingit compatrici nostre.

Hi ha verdadera expectació per a sentir l'autoritzada paraula d'en Rovira, i és de suposar que els tarragonins correspondran a la seva atenció, omplint el Teatre de gom a gom.

A la una de la tarda i en el Hotel del Centro, bon nombre de amics del nostre il·lustre amic Rovira i Virgili, l'obsequiarán amb un àpet.

Advertim als concorreguts an aquest acte que els tikets deuen recollir-los del Consierge de la Unió Nacionalista Republicana.

I, per final del jorn tant senyalat com serà el d'avui, a dos quarts de deu de la nit se celebrarà en el Teatre Principal un grans mitin pro-Autonomía, en el que hi pendrà part gran nombre de parlamentaris de diferents fraccions polítiques.

Els il·lustres oradors arribaran a les nou de la nit, en el tren lleuger procedent de Barcelona, preparant-se's-hi una arribada ben carinyosa.

XACOLATE ORTHÍ-TARRAGONA

PRODUCTE PUR i de PRIMERA CALITAT : El mes RIC EN CACAO : Aliment NUTRITIU per excelència

Des de'l Morell

El conte de la rata

Senyors de l'Ajuntament: Per si fos cert, per si els convé i no troben, malgrat tindre en el poble dos metges als com dagues llumbreres i dos farmacèutics intel·ligents, remei per a matar les rates, ja que això pot ser necessari en un moment donat, vaig a oferir-los-hi un. Però abans vaig a narrar un conte, que podria ser històric, titulat «La gana d'una rata».

En certa Casa Grap d'un poble de la Vall d'Aran... un secretari tenia una rata domesticada, a la que cuidava amb carinyo; però no satisfeia aquèsta amb els cinc céntims de raccio que li donava, va fer a son amo una mala jugada. Un dia es revestí de valor, enfilà els seus famolenques i en un moment portà forad el calaix del secretari i tren tots els quartos que aquell guardava per a ingressar en caixa.

Podria repetir-se el conte en la Casa Gran d'un poble que no fos aquell? Hem d'estar previnguts porque això no passi al nostre, puix les rates, si arriben a fer *niero*, es reproduïxen amb tanta facilitat, que en poc raten, no el calaix del secretari del conte, si que també fins la caixa amb tot el seu contingut.

Alerta, doncs, morellencs!
Guerra a les rates!

RADIUM.

Tot català té deures sants a cumplir; estem en moments de prova. El que desfugí de son compromís serà marcat al foc roent del ferro que't senyali per sempre més devant el poble com a traidor. Per Catalunya o are o mai!

Escola d'Alts Estudis Comercials de la Mancomunitat

Continua oberta la matrícula de l'Escola d'Alts Estudis Comercials (Urquell, 187, edifici del Rellotge, Barcelona).

Els ensenyaments de l'Escola es divideixen en cinc Grups: I. Geografia, Etnografia i Colonització.—II. Estudi científic dels productes mercantils i de llurs transformacions.—III. Organització interior de les empreses mercantils.—IV. Dret mercantil. Duanes. Transports.—V. Banca, Segurs, Política financiera. Es donarà ademés un curs sobre Teoria de la Economia política i de la Política econòmica.

L'inauguració del Curs està fixada per als primers dies del proper mes de Gener.

La quota d'entrada és de 25 pessetes i dona dret a un Grup. Per cada nou Grup, els alumnes abonaran 10 pessetes.

Hores de matrícula: Tots els dies feiners de cinc a vuit de la tarda, a la Secretaria de l'Escola. Els alumnes de fora de Barcelona poden matricular-se per escrit.

La matrícula restarà oberta solament una setmana més.

De l'Ajuntament

Per la seva importància copiem a continuació la següent proposició aprovada en la sessió del passat dijous:

«Catalunya ha plantejat novament el seu plet secular en demanda de la seva Autonomia integral que està disposada a conseguir a tota costa.

Ens plau veure als parlamentaris catalans units en aqueixa comú espriació que es la del nostre poble i encara que no ho necessitin volem encoratjar-los donant-los-hi l'assegurança de que estem fermament disposats a sostener-los amb tota la forsa de la nostra ànima.

Es de doldrer que els nostres governants no hagin esment de les preguntes ensenyances de la gran guerra i de que tant prompte olviden la trista i dolorosa experiència de Cuba i Filipines ahir esquil-mades i miserables i avui lliures y prosperes que perdrem una volta mes si nostres tornessin a esser.

El poble espanyol que fins avui havia contemplat salvo honrosíssimes excepcions indiferent i apatiè els nostres esforços per assolir una major llibertat sembla mal aconsellat que a darrera hora vulgui oposar-se a que Catalunya rompi les ferreals cadenes d'un centralisme odiós i opressor que ens ofega amb lo que sols conseguirà apartar-nos de solucions armòniques.

Vol Catalunya qui ha escoltat les ensenyances del gran apòstol del federalisme en Pí i Margall sortir-se dels estrets i esquitxits mot-llos en els que ha estat condemnatada a vegetar car vol viure, creixer i prosperar. Vol salvar-se en una parau-la obrint de bat a bat les portes a les noves corrents de l'Europa civilitzadora i voldria també salvar a l'Espanya postrada i desvalguda per cal per això que se ens allargui la mà per compte d'ensenyar-nos els punys.

Els regidors que subscrien tenen l'honor de proposar a l'Ajuntament que acordi:

Primer. L'Urgència

Segon. Pregar respectuosament als parlamentaris catalans que prossegueixin sense descans els seus esforços per a obtindre ràpidament una amplísima autonomia per a Catalunya i totes aquelles altres regions que la desitjin i

Tercer. Donar-los-hi l'assegurança de que Tarragona està fermament al seu costat per a prestar-los-hi tot l'apòi que puguin haver de menester de nosaltres.

Quart. Envir copia dels precedents acorts al President del Consell de Ministres y Presidents del Congrés i Senat.

Tarragona, 12 Desembre de 1918.—Oliva, Ventosa, Floresvit i Gilabert.

NOVES

Al donar nostre més coral benvinguda al conferenciant d'avui, l'estimat amic N'Antoni Rovira i Virgili, ho fem amb major satisfacció ja que de passada li endresém sincera felicitació amb motiu de haver portat al món la seva senyora esposa, un xamós noi, que constituirà l'alegria i la ditxa en la seva llar. Així mateix fèm extensiva la nostra felicitació, a més de la família Rovira, a la no menys distingida i apreciable dels senyors Comas.

Ha sigut cursat el següent telegrama:

«Madrid. — Castrovido, diputat. — Redacció País.

Madrid.— Besteiro, diputat. — Casa del Poble.

Centre Federal, Centre Radical, Unió Republicana Nacionalista, Joventuts de dits Centres, Redaccions *Tarragona Federal* i *RENOVACIÓ*, concejals, diputats provincials vos felicitem amb entusiasme per vostra valentia actitud definitivament aspiracions polà liberal de Catalunya.»

GABRIEL REGIUS, són els millors SASTRERIA DE F. GABRIEL

Plaça de la Constitució

La Delegació en aquesta ciutat de la Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ens notifica que se estan fent els preparatius per a la reunió magna que el diumenge vindrà, en el Saló de la Diputació provincial, sota la Presidència del senyor En Manuel Folguera i Durán, tindrà lloc per a tractar dels preliminars relativs al VII Concurs Nacional d'Història de Catalunya que haurà de celebrar-se en la primavera de l'any vinent a Tarragona.

A tan importantissim i trascendent acte hi seràn convidats, ademés de les associacions culturals, artístiques, premsa i centres d'ensenyanza, els diputats a Corts, senadors, diputats provincials i regidors de Tarragona i de les ciutats veïnes.

En aquesta reunió, ademés de tractar-se de lo referent al Concurs en projecte, se nomenaran les Comissions organitzadores, cooperadores i executives que hauràn de entendre en els treballs inherents al mencionat Concurs.

Casa Llauderó

San Agustí, 19

Rebudes les més selectes novitats en

PELETERIA : ROBA BLÀNCA
JERSEYS : VELLUTS : TAPICERIES
LLANES PIRENEUS : TAPETS
EDREDONS : MANTES : ASTORS
CORTINATGES : LLANERIA : SEDERIA
I LENCERIA

GÉNEROS DE PUNT, DE LLANA
I DE COTO

300 ABRICS DE SENYOR CLASSE

EXTRA A MEITAT DEL SEU VALOR

A pesar de les circumstancies actuals els preus en tots els articles son en extrem limitadíssims.

La Societat de Mestres Sastres «La Unió» ens prega fém public que, contrariament a lo que el públic esperava amb motiu de l'acabament de la guerra, els preus dels genres per a la confecció de trajes tindrán un augment progressiu de un 30 per 100 els de estiu i de 40 per 100 els de l'hivern vinent, degut tot a la grossa demanda fet a les fàbriques nacionals per els països estrangers. I com sia que el mercat tardarà encara més d'un any a normalitzar-se, la entitat citada ho fa public, puix que el retraiement d'aquest perjudica a les moltes famílies que de l'art de la sastreria viuen.

PERE FRANCESCH

Practicant de Medicina i Cirurgia
Especialitat en Massatge i Callista

VISITA A DOMICILI

Plaça de la Font 47, entre solls

Per manca d'espai deixem de publicar un article de Sport. El publicarem en el pròxim número.

CASA COCA

COMTE DE RIUS, 7 - TARRAGONA

Respalls de tota mena, especialitat en articles de pell i per a viatje, hules per a llits i taules, gutaperxes i linoleums.

• • •

LA SASTRERIA DE A. Gavaldá

TÉ EXPOSADES LES UL-

TIMES NOVETATS EN FI-

GURINS PER A AQUESTA

TEMPORADA :: ::

PREUS AMB ECONOMÍA

Mendez-Núñez, 6, ent.
TARRAGONA

• • • • • • •

• • • • • • •

GRAN TINTORERIA LA REUSENSE

= DE =

VDA. DE INGLÉS MAGRIÑÁ

Baixada Peixatería, 21 : TARRAGONA

Aquesta casa, sen la mes important en el seu ram, es la única en aquesta plassa que executa el verdader

RENTAT EN SEC

sobre totes las robes.

En 24 horas es deixen llests els dols y tots els treballs que precisin. Es tenyeixen tota classe de colors com la mostra que es desitgi, igual com també es tenyeixen les robes negres en colors. Les sotanes y manteos, ademés de tenyir-se en un bon negre, es planen d'una forma especial, evitant el llustre.

Ficseusi bé! Aquesta es la casa a on trobareu el màxim de la PRONTITUT — PERFECCIÓ — Y — ECONOMÍA

LLIBRERIA → PAPERERIA → ESTAMPERIA

DIBUIX → PINTURA → ESCRIPTORI

LLIBRES RATLLATS

ELÍSEO PONZ MASSAGUÉ

SUCCESOR DE FILLS DE J. FONT

CORRESPONSAL de la casa FARINETTI per a SEGELLS DE GOMA, RELLEUS EN PAPER, ESMALTS, etc., etc., i de la casa "ARTE CRISTIANO" de OLOT per a ESTATUARIA RELIGIOSA

Baixada Misericordia, 7 Teléfon 393 Tarragona

Ferreteria de Bernabé Martí

Bateria de cuina — Eines de totes classes
Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos

Articles per a Sport

SANT AGUSTÍ, 9 | 11-TARRAGONA

CLÍNICA VETERINARIA I TALLER DE CONSTRUCCIÓ

— DE —

POMPEU VALL

|||
NOVA DE S. FRUCTRÓS, 9
TARRAGONA

P. Claret i Drdeix

Advocat : Corredor de Comerç Col·legiat

Apodaca, 6 : Tarragona : Telefon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancàries : Ordres de borsa

Fàbregas i Recasens

Banquers

Valors :: Cupons :: Borsa :: Canvi :: Giros
Rambla dels Estudis, 4 :: Barcelona

JOSEP J. LISSEN

GRANS DIPÓSITS DE DOGUES DE CASTANYÉ

Aquesta casa, que fa les compres directament per la seva sucursal de Italia, pot oferir preus sense competència.

TELÉFON 387

DESPATX: UNIO, 6, 1.ER

Ferros per a obres
de totes classes :
Retxes : Especialitat en treballs
d'art.

TALLER DE CERRALLERIA
— DE —
JOSEP GIL SABATÉ
CARRER PORTELLA, 9
TARRAGONA

Bàscules, Balances
i Romanes.
Reparacions de totes classes.

GRANS MAGAZINS

Las Baleares

Sabateria : Sombreria : Camiseria : Corbateria : Géneros de punt : Especialitat i grans existències en mitjes i mitjons.

ROBA BLANCA PREU FITXO

TELEFON 116

Imprenta : de
Llorens i Cabré

Fortuny, núm. 4
: Tarragona :

TINTORERIA MODERNA

de Angel Alcoverro

Unió, 33. — Taller: Gasómetre, 32. — TARRAGONA

SUCURSALS A GANDESA, VILLALBA, BOT I BATEA

L'amo d'aquesta tintoreria té el gust de posar en coneixement de la seva nombrosa clientela i del públic en general que ha rebut un immens assortit en colors de la present temporada i en especial els negres de BREMENN. Per a convenses visita aquest establiment.

Els ren i teixen tota classe de texits de llana, fil·cotó per difícils que sigan.

Els ren i teixen sotanes i manteos en negres especials.

Els ren en sec traços de senyor i senyora, lo mateix que tota classe de cortinatges, tapets, boás, guants, estors, manteines, gorres, etc.

Els negres es teixen en colors.

Especialitat en els plauats sens perjudicar els texits.

Gran rapides en els dols. Se serveixen els encàrrecs amb prontitud.

GRAN REBAIXA DE PREUS

No confondre's: Tintoreria Moderna, Unió, 33 - Tarragona

Hotel

Internacional

Recentment inaugurat

Confort modern

COMTE DE RIUS, 17

I AUGUST, 26

TARRAGONA

HIMALAYA

El rei dels licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en l'Exposició de Buenos Aires

Demaneu-lo en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments, batxips i banquets

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopédics (TRENCATS)

EL BRAGUER ARTICULAR REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més practic i molent per a la retenció i curació de les hernies per cròniques i rebeldes que siguin.

Grans existències de BRAQUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopedia.

ESPECIALITAT

EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

Casa Montserrat

UNIÓN, 34 TARRAGONA

COLMADO
CENTRAL

— DE —

Frederic Miret

Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves vins, xampany i tota classe de comestibles.

Unió, 28 : TARRAGONA

TELEFON 245

Instalacions
— DE —
Electricitat i aigua

— DE —

Lampisteria en general

Timbres — Telèfons

Material Elèctric

Antón Montesinos

Apodaca, 27

TELEFON 324

TARRAGONA

STOCK
Michelin i Dunlop

Accessoris i pees soltes per a

Bicicletes,
Motocicletes
i Automovils

Olis lubrificants, betzines i bútiges — Vulcanització i venda de neumàtics i càmaras per a tota classe de Autos =

Despatx i Exposició: Masieu i C.

Unió, 32 :: Telèfon 259

Garage

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic
sos acreditats Cafès

Torrejació diària

Gran assortit de articles del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3
TELEFON 241
TARRAGONA

Societat de socors mutuials
TARRAGONA I SA PROVINCIA

delos cassos de veles, malaltia, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu:
DR. RABADA

Per a més informes dirigir-se al domicili social:

Rambla Sant Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7 — TARRAGONA

Menjadors del Jardí
de Francisco López

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedanç per temporada a preus convencionals.

Habitacions amb llum elèctrica

CLÍNICA I CONSULTORI

PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Víes urinaries. Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i ànalisis micro-químic d'orina. productes patològics. Sero-Reacció de Wassermann. — Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓN DEL DR. RABADA

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.

Per a'ls pobres, franca dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja nit.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcool

The Grape, Juice C. L.

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les malalties

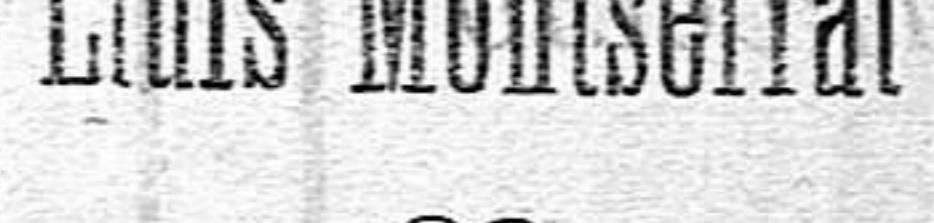
i convalescència

Se ven per tot arreu

Sastreria
Novitat

= DE =

Lluís Montserrat

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

Petit Versalles
Bar de Moda

Refrescos-Café-Licors-Dolços

Explendit servel

: de Restaurant :

Piano elèctric - Overt dia i nit

Rambla S. Joan, II.º 49

Telefon, 242

Tarragona

PAPERERIA
I EFECTES D'ESCRITORI

= DE =

Joan M. Piñol

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plumes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc.

Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat

Postals de totes menes i albums per a les mateixes

PREUS SUMAMENT BARATOS

Unió, 1 - Tarragona